

Kansallinen rikosentorjuntaohjelma –Turvallisuustalkoot.
Oikeusministeriö. Rikosentorjunnan neuvottelukunta (1998).

9. RIKOLLISUUDEN KUSTANNUKSET JA RIKOSENTORJUNNAN RAHOITUS

- # Ohjelma on tarkoitettu säästöohjelmaksi: olemassa olevien resurssien tehokkaammalla käytöllä pyritään vähentämään rikollisuudesta aiheutuvia kustannuksia ja erityisesti kustannuksia, jotka ehkäisymahdollisuuksien laiminlyönneistä aiheutuisivat
- # Rikosentorjuntakustannusten oikeudenmukainen jako selvitetään

Rikollisuuden kustannukset kymmeniä miljardeja ja osin mahdottomia arvioida rahassa

Rikosten ehkäisyssä keskeistä on nimenomaan rikollisuuden ihmisille ja yhteiskunnalle aiheuttamien vahinkojen, kärsimysten ja kustannusten ehkäisy. Näiden arviointi kokonaisuutena on mahdoton tehtävä. Vahingot ovat erilaisia eri rikoksissa. Esimerkkinä voidaan mainita, että yksin autoihin kohdistuvien rikosten vahingot ovat lähes puoli miljardia markkaa vuodessa. Sitä, miten rikoksenpelko heikentää elämisen laatua ei voida arvioida rahassa.

Rikollisuuden ehkäisyllä pyritään vähentämään myös rikosoikeudellisesta järjestelmästä yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Näitä aiheutuu mm. rikosten selvittämisestä, oikeudenkäynnistä ja rangaistuksen täytäntöönpanosta. Esimerkiksi yhden vankipaikan rakentamiskustannukset ovat nykyisin noin miljoona markkaa.

Investoinnit rikollisuuden ehkäisyyn kannattavia

Rikollisuuden ehkäisykin maksaa. Sen kustannuksia on kuitenkin ajateltava suhteessa rikosten kustannuksiin. Tällaisissa laskelmissa investoinnit rikollisuutta ehkäiseviin toimiin voidaan yleensä osoittaa taloudellisesti edulliseksi.

Olemassa olevien resurssien tehokkaampi käyttö

Yhteiskunnassa sijoitetaan huomattavia summia rikollisuuden ehkäisyyn, jos laskettaisiin yhteen julkiset ja yksityiset investoinnit. Rikosentorjunnan tehostamisessa ei tarvitse olla kysymys tämän kokonaissumman kasvattamisesta vaan tehokkaammasta käytöstä. Tähän pyritään lisäämällä rikosentorjunnan asiantuntemusta ja yhteistyötä.

Enin osa tässä ohjelmassa mainituista asioista, joissa kysymys on huomattavista kustannuksista, ovat sellaisia, että ne toteutettaisiin pääasiassa muustakin syystä. Niiden merkitys rikollisuuden ehkäisyssä on ainoastaan lisäperustelu. Esimerkiksi lähiöuudistuksen toimenpide-ehdotusten rahoitusjärjestelyt perustuvat lähiöuudistuksen tarpeisiin.

Ohjelmassa on lukuisia ehdotuksia, joiden toteuttaminen ei aiheuta ollenkaan tai juuri ollenkaan lisäkustannuksia. Esimerkiksi yhteistyön odotetaan ennen kaikkea merkitsevän olemassa olevien resurssien tehokkaampaa käyttöä nykyisten tehtävien hoitoon.

Ohjelman konkretisoituessa on mahdollisuus tarkemmin arvioida eri toimien kustannusvaikutuksia. Niissä on paljolti kysymys siitä, että kohtuullisella lisäinvestoinnilla rikollisuuden ehkäisyyn saavutetaan kustannussäästöjä tulevaisuudessa. Esimerkiksi rikollisuuden ehkäisyn näkökohtien huomioon ottaminen asuinalueiden suunnitteluvaiheessa on ulkomaisissa arvioinneissa laskettu lisäävän rakennusvaiheen kustannuksia muutamalla prosentilla, mutta vähentävän tällaisen alueen ylläpitokustannuksia ja vähentyneenä rikollisuutena ja lisääntyneenä turvallisuutena johtavan huomattaviin taloudellisiin säästöihin.

Ohjelmassa esitettyjen tointen toteutusaikataulu ja rahoitus on ratkaistava erikseen.

Ohjelman kustannusten jako selvitettävä yhteistyöllä

Tässä ohjelmassa korostetulla yhteistyöllä on tarkoitus edistää rikollisuuden kustannusten nykyistä oikeudenmukaisempaa jakautumista. Tästä syystä valtio osallistuu myös kuntien rikosentorjuntatoimiin ja esimerkiksi vapautuneiden vankien jälkihuollon toimet edellyttävät valtion pääasiallista vastuuta kustannuksista. Ohjelmassa esitetyt toimet edellyttävät yhteistyötä oikeudenmukaisen ja kohtuullisen kustannusvastuun selvittämiseksi.

Säästöohjelma

Mainituista syistä ohjelmassa ei esitetä yksityiskohtaisia arvioita sen toteuttamisen kustannusvaikutuksista. Ohjelma on tarkoitettu säästöohjelmaksi. Siinä esitetyillä toimilla pyritään ennen kaikkea olemassa olevien resurssien tarkoituksenmukaisemmalla käytöllä välttämään rikollisuudesta nyt aiheutuvia kustannuksia ja erityisesti niitä tulevaisuuden kustannuksia, jotka aiheutuisivat käsillä olevien rikollisuuden ehkäisymahdollisuuksien laiminlyönnistä.